

Nándorfehérvári emlékbeszéd
2013. július 22.

Bán Mór

Mintha mi, magyarok jobbára csak a vereségeinkre, kudarcainkra szeretnénk emlékezni... Nem véletlen, hogy ezt a következtetést vonják le sokan, hiszen olyan országban élünk, ahol a gyermekeinknek szánt tankönyvekben jóval nagyobb hangsúlyt kapnak vereségeink, mint a győzelmeink. A kalandozások korát két évszám vési be a tanulók emlékezetébe: az augsburgi és a merseburgi vereség évszáma. Nincs benne viszont a tankönyvekben a 907-es pozsonyi diadal. Mintha nem is létezett volna. Én magam is jóval negyven éves koromon túl hallottam először róla. Arról az ütközetről, melyben Árpád és fiai tönkrevették a sokszoros túlerőben lévő, egyesített nyugati, hódító seregeket. Mi még csak Augsburgról és Merseburgról tanultunk, amikor az amerikai összefegyvernemi akadémián, a West Pointon az ifjú amerikai tiszteknek már régen oktatták Árpád vezér magyarjainak pozsonyi diadalát. Nem véletlenül. Világraszóló haditett volt.

A mi tankönyveinket Mohács, Muhi, és Arad komorsága, tragikumuk hatja át, miközben nemzedékek nőnek úgy fel, hogy azt sem tudják, hol van Újlak, Galambóc, Nándorfehérvár, Szabács, Jajca vára...

A magyar kormány sem véletlenül tette nemzeti emléknaprá a mai napot: Hunyadi János és Kapisztrán Szent János diadalának napját. A győzelmekre azonban nem csak azért jó emlékezni, mert győzelmeik. Azért is, mert remek alkalmat nyújtanak arra, hogy végiggondoljuk: vajon mi lenne, ha a Hunyadihoz hasonlatos férfiak határoznák meg az ország sorsát ma is?

Hunyadi kora sem volt éppen könnyű Hunyadi korában is számosan voltak, akik hazájuk érdekei ellen idegenek pártját fogták, akik külhonban keltették rossz híret a hazának. Hunyadi korában is számosan voltak, akik mindent megtettek a hatalom megkaparintásának érdekében, és olyanok is akadtak, akik az ország feldarabolásától sem riadtak volna vissza.

S hogy miért nem darabolták fel az országot az 1440-es években? Mert ezt akarták már akkor is: Magyarország testéből jelentős területeket elcsatolni, Németországhoz, Lengyelországhoz, a Török Birodalomhoz.

Nem tették, mert volt valaki, aki nem engedte. Ezt a férfit Hunyadi Jánosnak hívták. Hiszen az ő nevéhez nem csak a nándorfehérvári diadal fűződik. Befejezésül az ő, Erdélyből keltezett leveléből idézünk, melyet Bonfini krónikája alapján idéztem a Hunyadi regénysorozat hatodik kötetében:

"Ha nem kínálnak békét méltányos feltételek mellett, akkor erős lélekkel kell elviselni a ránk nehezedő külső és belső bajokat, és ezerszer inkább vállalni kell a külső veszélyt, minthogy az ország méltatlan békefeltételekkel megcsönkíttassék, kisebbitessék. Sem örökre, sem átmenetileg, a haza testéből elszakítani egy darabot sem engedünk. Nem tűrjük, hogy az az ország, amelyet meglehetősen hatalomban vettünk át dicső őseinktől, méltánytalan békefeltételek miatt csönkíttatást szenvedjen. Nem létezhetik nagyobb gyalázat számunkra, mint ha azt az országot, amelyet elődeink példája szerint gyarapítanunk kellene, nemtörődömségből és kishitúségből napról napra gyengítünk. A háború folytatása tehát a békének több reményével bíztat, mint az olyan béke, melyet ilyen drágán, az ország részeinek elszakítása árán kellene megvásárolnunk. Ilyen béke nekünk nem kell! Erőnk, fegyvereink, és minden tudásunk révén igazságosabb, méltányosabb békét fogunk kiharcolni magunknak."

Hunyadi János levele Ulászló magyar királynak, 1442 augusztus havában.